

Србски Дневник.

Дневникъ излази свакогъ четвртка и
недѣлѣ. Седмица излази сваке недѣлѣ.

Предплату примаю познати скупни
тепки и Уредништво Дневника у Но-
вомъ Саду.

Брой 102.

ИЗДАЕ УРЕЂУЈЕ И ОДГОВАРА:

ДАН. МЕДАКОВИЊ.

У Новоме Саду 23. Децембра.

Цена е Дневника и Седмице на го-
дину 10, на по-године 5, на четвртъ
2 фор. 30 кр. сребра.

За огласе плаћа се одъ редка изъ
гармонда при путъ 3 а други и тре-
ћи путъ по 2 кр. сребра.

Година 1856.

ПРЕДПЛАТА

на
СРБСКИ ДНЕВНИК И СЕДМИЦУ
за 1857 годину.

До мало дана свршиће се те-
кућа година а съ њомъ предплата на
ове листове. Ми учтиво позиваемо
све оне сународнике, кои би листове
ове далъ одъ нове идуче године др-
жати желали, да намъ се баръ до
конца ове године яве или преко по-
знати скупитеља, или преко поште
управъ овамо.

Изъ Србије одъ сада прима
за насъ предплату и писма Г. Јован
Савићъ, Рачуноиспитатељ Попечит.
Финансије у Београду а у самомъ
Београду подъ изговимъ надзира-
нцемъ Никола Петровићъ, кои ће
одъ сада Дневникъ и разносити.

Цена е на годину 10 фор. на
половину године 5 а на четвртъ 2
фор. 30 кр. у Аустрији; у Србији на
годину 4. на половину 2 а на чет-
вртъ 1 талиръ.

Сбогъ наступајући велики празника
идући и последњи брой Дневника изићи ће
у данашњи данъ. Само ако се каква изван-
редна новост появи, изићи ће онъ ранне.

Народу нашемъ уобште а Г. Г. Пред-
платницима и пријатељима нашега листа по-
себно желимо свесрдно, да долазеће велике
дане и светковине хришћанске прослављаю
и светкую и садъ и много година у сва-
кой срећи и напредку, у любви међусоб-
ной и у любви за общте благо.

Обзоръ на 1856 годину.

III.

Црквено и школско станъ велика е брига
и старанъ у свакомъ народу. Многе су др-
жаве оставиле ту бригау самимъ народима
подъ своимъ надзоромъ. У тимъ струкама
ми стоимо двоструко: одъ едне руке у Ау-
стрији а одъ друге у кнежевини Србији.

У пређашњимъ листу говорили смо о
Србији уобште. Садъ ћемо више коју рѣчъ
рећи о тамошњимъ стану црквѣ и школа.

Про 30 и неколико година у Србији нис-
било скоро никакви школа. Одъ црквѣ су
едва неке и неке старе задумбине у пу-
стини постојале. Редомъ каквогъ, науке ка-
кве у свештеномъ стану нисе било. За ово
неколико година, одъ како се Србија Турака
ослободила, у томъ е много учинио. Цр-
кве се свуда нове подижу а старе оправ-
љаю. Богословия е одавно заведена и све

већа и већа црква. Она е већ одъ не-
колико година кадъ дати добре свештени-
ке. Учители у њој има доста и добри. Они
друге дужности немаю. Прилично су и на-
грађени. Али, као што знамо, до скоро су
Епископи ужички и тимочки постављали за
свештенике и такве, кои Богословия нисе
слушали и кои су едва читати знали. Не-
знамо извѣстно, али судећи по садашњимъ
Епископима у тимъ епархијама, тврдо др-
жимо, да се то више нечини и да се у свој
Србији нерукополаже за свештеника онај, кои
нисе Богословия свршио. У шабачкој епар-
хији то е одавно престало чинити се а под
садашњимъ Епископомъ нема о томъ ни спо-
мена.

Нисе доста имати школе за свештенике
него свештеницима ваља дати пристоянъ учи-
такъ и обезбѣдити њихову епричадъ. И томе
се доскаже: правителство допушта да се
њихови приходи уреди и умноже а за њих-
ову старостъ и њихову епричадъ уст-
ваљивъ е фондъ. — Одъ тога свега до на-
рохиялни домова и извѣстие плаће неостае
много. Неће много времена проћи пакъ ће
у Србији бити и то.

Свештена та струка развила се тако
племенито по мудрому и ревностному на-
стојавану и старану Г. Митрополита Петра.
Правителство му е драговољно ишло на
руку. Онъ спокойно може рећи, да одужуе
свој дугъ Богу и народу. И њему остае
доста посла. Онъ ће га, извѣстно, и съ во-
љомъ и разумомъ радити.

Школе у Србији брига су правителства
и община. Уобште се може рећи, да су
за кратко време велики напредци учиниѣ.
Веће су школе сасвимъ брига правителства;
мањ зависе и одъ њѣга и одъ община. Све
нужне науке у Србији се предаю. Поредъ
свега тога едначо се више младихъ у стране
земљѣ шало да се тамо у наукама бољѣ утвр-
де. Сирамъ свои прихода правителство уоб-
ште на ту струку доста троши.

Учители у правителственимъ школама
имаю пензије; они у общинскимъ школама
нисе имаю. Садъ е и овима обезбѣђен жи-
вотъ и у болести и у старости. Фондъ е
и за њихову пензију утврђенъ као и за све-
штеннике.

Учители добри а доволно као да у
Србији јошѣ нема. Време би било да се и
тој оскудици доскочи. Слушали смо да ће
се школа за учителя нормалне отворити али
јошѣ се едначо у томъ негдѣ зачинъ. Ту
не треба зачинаѣ. То е потреба еднѣ одъ
главни. Биће и препарандија.

У Србији за школе биће уобште све што
се мудро правителству предложи. Само
они, кои предложѣ чинити имаю, они, кои
начинъ или систему учења граде, они, кои
на школе паже, нека чине што се одъ њи-
хѣ, пакъ ће све бити добро.

У неку руку полагамо а у неку доста
брзо у Србији просвѣта напредуе. Умѣранъ
и смиславѣтъ родолюбца мора бити задо-
вољанъ. Само му двоје желити остае.

Прва е та желѣ, да се са формомъ наука и
научни остаѣ предмета назѣ више на уну-
ташњостъ изображени. Пакљивомъ чо-
вѣку морала е пасти у очи велика разлика
између прави народа и прави госпоштине и
грађанства у Србији. Прости е народъ уоб-
ште богатъ у добродѣтелима више него ма
кои други народъ. Кодъ госпоштине нисе
тако. Ту се мане людске управъ рећи све
већа умножаваю. А банъ кодъ ови ваљало
би да она проста добродѣтель већу сль-
ностъ добива. Не само на форму и на пред-
мете строго научне него и на добродѣте-
љи людске и грађанске ваља се обзирати
и његовати их, ако нисе ради, да нам про-
свѣта више шкоде него користи доноси. У
серцу опакомъ, у серцу, које незна ни за кога
него за себе, наука е опасни отровъ одъ
саме простоте и незнања.

Друга е желѣ, да се србско правитель-
ство осврне на браћу своју у Босни, Ерце-
говини, Арбаѣни и у Бугарској, те да дѣду
њихову прили у своѣ школе у колико е више
могуће и о свомъ хлѣбу. У тимъ земляма
живе браћа наша рѣаве среће. Србија е под
господарствомъ турскимъ као што су и те
земљѣ. Съ тимъ се са разлогомъ никоимъ
правителство окривити неби могло. У тимъ
земляма нема школа, нема учителя, нема све-
штенника. При садашњимъ стану неможе и
ни бити. Ко ће њи дати учителя и све-
штеннике ако не Срби у Србији, које е Богъ
благословио да дати могу? Пружите руку
тој епричани својој. Бѣда ће и кодъ њи
ваљда преетати. У благу и срећи вашој
незаборављајте на прили родъ свој. Про-
свѣта е общте благо; общта е дужностъ њу
разиростирати. Атина е свѣтъ просвѣћа-
вала; ви упалите свѣћу ма најману браћи
својој. Правителство треба да то ради
највише а много би могли учинити поедини
имуѣни државници и грађани.

Велики люди и народи постојали су ве-
лики, славни или безсмртни само са вели-
кимъ или племенитимъ дѣлама. Државници
у Србији имаю прилике да име стеку, као
што га е достојно стекао пок. Дамитрие
Давидовићъ. За кратко време у Србији е про-
свѣта постојала доста напредъ, али мудримъ
и родолюбивимъ людьми у Србији јошѣ ће
дуго бити отворенъ меѓанъ за племенито
дѣлањѣ. Све ће бити добро, само ако не-
отме лична користъ махъ надъ общтомъ.

Докъ се у Србији тако у просвѣтној
струци напредуе, кодъ насъ Срба на овој
страни понајвише се ништа не ради ни за
цркву ни за школу. Архиепископи наши са не-
колико свештени лица били су се пре не-
колико година скупили у Бечу да старе већ

неудесне уредбе са новимъ сходнимъ замѣне и у цркви и у школи. Све бияше бадава. Гдѣ смо били пре 50 година, ту смо и данасъ. Едва еданпутъ, и то настояванѣмъ високогъ правительства, добисмо удеснене книжице за мале школе. Веће школе све су лошије него што су биле. И мале се иначе нису поправили осимъ што су на некимъ мѣстима плате учительске побольшане. Код сретни народа школе се множе; кодъ насъ удараю натрагъ. Карловачка Богословия више е то по имену него по дѣлу. Вали зна-ти, да нѣна три учителя имаю и друге дужности а да ни еданъ ни паре плаће нема. Съ тимъ е Богословия довольно описана. Гимназия карловачка оће на силу да буде велика али ѿој средства недостижу. Новосадека гимназия постала е одъ читаве само половина. Уобште се може рећи, да стоимо горе или да су намъ велике школе слабѣе и мањѣ него што су пре више година биле.

Пита ће когодъ, зашто е то тако. Одговоръ би се на то нашао у више пређашнихъ бровва овога листа. Зато е то, што ми рукуемо съ тимъ школама. Истина е цѣла, да се за побольшанѣ и подизанѣ школа оће доста средства. Гдѣ има людѣ, ту се нађе и средства. Кодъ насъ има спремногъ и готовогъ средства. Запело е само затимъ, да се о томе почне озбиљно, мудро, смѣшљиво радити у поднуномъ споразумѣнѣ са високимъ правительствомъ. Законѣ и уредбе државне прописую начинъ за такав посао. По овима кад се ради, на преиреке се неможе наићи кодъ правительства. Правительство е тежѣ и цѣлъ да се народѣ изображаваю. Ми смо поднуно увѣрени, да би наше правительство дало намъ све нуждне школе, кадъ би му два—три разумна и смѣшљива човѣка поднели бѣдно станѣ наши школа са предлогомъ, основаномъ на земальскимъ уредбама, како би се побольшале и у добаръ редъ довеле. Држава би, кад ми средства неби имали, сама намъ помогла подићи оне школе, безъ кои ни еданъ народъ нетреба да буде. И кодъ средства нашегъ, ако неидемо онако као што правительство оће, ми ћемо остати безъ школа дондѣ, докъ правительство неизгуби стрѣльнѣ и непочне оно само са нѣма сасвињъ руковати. Кодъ насъ е дошло до тога. Кад би кодъ насъ било людѣ, кои на ту неволю, на тай крпежъ, и на сиротиню нашу назе, време нѣъ би било да припадно и губернатору и високомъ попечительству просвѣте са молбомъ, да се комисѣя каква за уређиванѣ наши школа одреди или да правительство све наше школе подъ свое непосредно управлѣнѣ и рукованѣ узме. Школе нису да се зову овако или онако него да народу буду на руци за изображенѣ нѣгово.

Исто ће тако тешко бити и одъ поправки у уредбама стана свештеничкогъ докъ се правительство и тога не привати. Доста поуздано знамо, да су наши Архиепископи садъ ове есени у Карловцима имали радити о умалѣваню парохѣя; тако исто доста поуздано знамо да нису урадили ништа. — Ништа овога, ништа онога пута, пакъ тако одтудъ еднако ништа! Їѣалостъ е то, али истина е то.

Из ово мало рѣчи види се станѣ наше школско и свештено на овой страни. Обширније те недостатке описивати нити е мѣсто нити намъ се мѣли. Срби, кои знаду цѣнити школу и просвѣту, съ нами ће и садъ ядиковати и кривити оне, кои су позвани да о томъ раде. Али не помаже ни ядиковати ни кога кривити, него вали припасти правительству нашемъ и нѣга прекланѣти, да намъ даде школе, које су намъ

нуждне. То могу само поедини разумни люди чинити. Ако и у народу нашемъ има, нека то раде.

Други народѣ при оваковой прилици нѣжу вѣнацъ дѣла свои у истичућој години. Ми смо брзо готови: ни низа, ни вѣнца. Тако се то кодъ насъ ради!

У Новоме Саду 22. дец. Препарандѣя, у којој се спремаю учителя за наше мале школе, одавно е у Сомбору. Тамо е она била яко онала. У послѣднѣ време почела се опетъ опорављати. Међутимъ е намѣстничество наше области поклонило той школи нашої свой позоръ, увидѣло е да она треба ячегъ надгледанѣ и заключило е да се у Нови Саду, подъ надзиранѣ Епископа, изъ Сомбора премѣсти, ако Новосађани даду мѣсто за школу и трошакъ за преносъ. Намѣстничество е опоменуло нашу црквену общину, да ће она имати у препарандѣя свакидашнѣ пѣвце у цркви и да и вароши неће бити одъ штете. — Мило намъ е што можемо явити, да е община наша у прошли четвртакъ понуду ту високогъ намѣстничества у свему и драгавольно примѣла. Препарандѣя ће дакле одъ сада бити у Новомъ Саду а уздамо се доста да ће бити и боля него што е до сада била.

— Г. Марко Поповићъ поправѣя послѣднѣ извѣстѣе о виолинѣ, кою е онъ за Петербургъ купио, овако: „Я самъ изъ Беча добио налогъ да потражимъ виолину кодъ Постмайстора г. Алексѣя, и како онаѣ споменути занѣсъ на виолинѣ нађемъ, да платимъ за ню 400 фор. ср. Постмайсторъ ме упутѣ лѣйтнанту Хетверу. Ту виолину са онимъ занѣсомъ нађемъ и одма лѣйтнанту 400 фор. ср. предамъ а онъ мени и радостанъ и жалостанъ преда виолину, кою самъ послао у Петроградъ овако као што е явлено.“

Аустрија.

Млетци 14. дец. Сбогъ смрти Н. ц. Височ. надвойводкинѣ Елисавете одложила су Њѣнова Велич. свой одлазакъ изъ Млетака, кои би иначе био 15. о. м., у осамъ дана, и провешће то време, које е одређено за велику црнину, у Млетцима.

О преузв. ф. м. грофу Радецкомъ разносили су се гласовѣ, да е онаено оболѣо; то нѣе истина ерѣ е стари юнакъ дошао у повольноме здравлю у Млетке, и можда ће пратити Њѣнова Велич. у Миланъ и Верону.

У Милану се чине сѣйне припреме за дочекъ Њѣновихъ Велич. На послѣднѣй штаци предъ Миланомъ дочекаће 300 нобили (племићи) на коню Њѣ. Велич. За освѣтлѣнѣ вароши и величанствене цркве приправѣю се. Прве миланске породице славиће долазакъ Њѣ. Велич. сѣйнимъ свечаностима.

Бечъ 17. дец. О установѣнѣ чисто римокатоличкога свеучилишта за цѣлу Њѣмачку явѣю, да е кардиналъ надбискупъ Раушеръ већъ распослао бискупѣя меморандумъ дотичанъ, да ови начинѣ на нѣга свое примѣтбе. Чимъ се меморандумъ опетъ врати кардиналу, онъ ће га одмахъ коначно уредити пакъ ће се онда предати министру върозаконѣ и просвѣте грофу Леону Туру чрезъ нарочиту бискупеску депутацию.

У Прагу намѣраваю установити земальску банку. Она би радила са мѣницама и другомъ робомъ, давала би новаца у помоћъ, али би пуштала и банкноте. Фондъ би имао 10 милиона и засада би се издаде акцие на 5 милиона. Аустриски заводъ за кредитъ уземе самъ два и по милиона.

У Лици се почео прави ратъ на хайдуке подъ управомъ генерала барона Урбана, бригаднога заповѣдника у Госпићу.

До сада су биле све мѣре противъ хайдука безуспѣшне.

Врховно заповѣдништво марине позвало е дотичну войничку властъ, да му саобшти како стое шумѣ у Лици. Найболя грађа за ц. к. марину узимала се изъ оточке регименте. На Велебиту око Беговца расту найболя дрва за катарке. У оточкой региментѣ има преко 200,000 ютара шумѣ. Врх. запов. марине намѣрава за потребу марине оставити гдѣкое части и већ е послало едного капетана за лађарске грађевинѣ на мѣсто, да развиди те шумѣ.

Еданъ непознати човѣколюбацъ послао е стољно-београдскомъ бискупу 26,000 ф. ср. у урбарѣянимъ облигациѣя заедно са еднимъ писмомъ безъ подписа. Одъ те суме одређено е 18,000 ф., да се одъ њѣновога годишнѣга интереса воспитавая, хранѣ и одѣваю 12 сирота вароши стољно-београдске докле се неподѣгне домъ за сироте. Одъ 6000 ф. даваће се годишнѣя интересъ 12 поштенимъ, срамѣжљивимъ сиромасѣя, а 2000 поклонѣо е тай племенитѣ човѣкъ на установѣнѣ одъ двѣ нове постелѣ у варошской болници.

„Кор. итал.“ вели, да е баронъ Прокешъ искао одпустъ одъ свога званиѣ аустрискога интернунция кодъ порте.

Русѣя.

Петроградъ 8. дец. Поредъ великихъ послова кои се тичу мира и кои занимаю цара, ради се сада и на реорганизациѣ войске. Тако е сада заповѣђено, да се установѣ 24 нова стрѣлачка батальона, а тимъ ће се готовость войске увеличати осимъ тога што ће се руска войска у 20 хѣляда момака умножити.

Синъ княза Воронцова наименованъ е генералнимъ ађутантомъ а исто тако и млади князь Паскевићъ, и тако су оба та имена опетъ заступѣна у царевой околини.

Руска трговина съ Азѣомъ много се окрѣпила у прошлой години, особито се то може рећи за трговину у Кяхти, гдѣ се одсада оставило трговцима поединимъ, да своѣй роби цѣну одређую.

У Техерану е холера врло жестока.

Явѣю изъ Севастополя, да се тамо народъ непрестано доселява у прѣкъсть жестокой зимѣ. Многи одъ пређашнихъ жителей хоће да се стане у Камѣшу, а особито трговци. Жители се већъ скупѣло едно 9000 душа; у Балаклави има ихъ 3000. Цркве су већъ све оправѣне и у нѣма се свршуетъ богослужение. На южной страни има три стотѣне куѣа читавихъ (сѣверна нѣе ништа ни страдала), а осимъ овихъ начинѣно е ѿшъ 80 новихъ зданѣя.

Турска.

Говори се, да е порта сада дала концессию за молдавску земальску банку. Говоре, да е нота о томе већъ отишла у Берлинъ, ерѣ су изъ Десаве хѣли начинити банку у Молдави.

Њѣмачка.

Берлинъ 15. дец. У Берлинѣ су дошла ѿшъ четири турска питомца за топѣиску и инѣиниреску школу. Свега ихъ има дакле сада десетъ.

Нефшательско питанѣ ѿшъ никако да се рѣши. У главномъ се мисли, да ће се све моћи безъ рата свршити, премда има и такихъ, кои говоре противно. Изъ Берлина н. п. говоре, да Пруска не само што се оружа, него ѿшъ мисли свое исканѣ према Швайцарске у толико умножити, у колико се ова буде узтезала, попустити. „Пей“ каже, да е Пруска искала одъ ѣмачкихъ по-

граничних држава, да јој пуште војску на Швајцарску 3. фебруара. Не мањ и Швајцарска се приправља за сваки случај. Све партије и сви вѣрозакони сложени су. У Вадту су већ приправни 25 батаљона за бой, а и сви други кантони суревњују у ревности. Швајцарци одлазе кући из Париза.

Морамо споменути и то, да енглеска „М. Пошта“ хоће да докаже, да е то, што се догађа са Немцелом, све руска политика. Русија хоће тим да растави Енглеску и Француску. Зато би рекао тај лист, да ће бити рата.

У Берну е отворена 15. дец. савезна скупштина. Савезни савѣт искао е, да може продужити послове о миру, да се заповѣди да се све спрема на крајну обрану ако се неби могло доћи до поштенога мира, да се да власт на узаймљивањ од 30 мил. франка. Издава е заповѣст да се ландверн купе.

Поредъ свега тога има и мирних гласова. „Глобъ“ вели, да би ратъ са Швајцарскомъ био по цѣлу Европу опасанъ и зато вели, да га се треба чувати. За гдѣ-кое нѣмачке државе говоре, да су противне рату противъ Швајцарске, а веле, да Француска протестуе противъ оружане интервенције пруске у Швајцарској. Да и Аустрија мисли да е нужно помиренѣ показуе чланакъ „Естер. Коресп.“ да би Пруська могла поустити као силна држава, ако би Швајцарска престала са процесом противъ роялиста. Последњи вѣсти о цѣломъ питању изричу надежду о миру.

У Бернѣ е дошао швајцарски посланикъ у Паризу, и еданъ нарочити француски посланикъ.

Италија.

Туринъ 8. дец. Јуче е предала една депутација у име римскихъ легација и краљина генералу Ламармори едну почестну саблю. Иста депутација предала е и грофу Кавуру едну медаљу са надписомъ: „Камилу Кавуру, достојномъ вити Виктора Емануила, који е на парискомъ конгресу бранио ногама гажена права Италије. Изъ благодарности легације и краљине.“ Вальда ће генералъ Ламармора имати већ више сабала у свомъ орману а грофъ Кавуръ моћи ће по свој прилици већ са више медаља располагати.

У р и н 11. дец. За Русију наименован е новъ сардински посланикъ и то маркиз де Саули, а за Аустрију веле да е наименован кавалѣръ Жокто.

Јуче е грофъ Кавуръ добио опетъ едну нову медаљу. Ова е из Комо и има е едне стране кавуровъ ликъ, а сѣ друге подише: „Борцу за талијанску ствар. Комо 1856.“ Поредъ медаљ била е една топла адреса, у којој се говори о будућемъ седишњу Италије. Ова тежња за политичнимъ единствомъ уобште е главна мисао талијанскихъ духова. Особито се она показуе кодъ ђака. Тако су се на прилику ђаци одъ свию талијанскихъ свеучилишта договорили, да скупе новаца за еданъ тонъ, који ће се у Алесандрин къ онимъ другима сто додати и своимъ насловомъ доказивати братство савашњихъ ђака.

Б е н о в а 16. д. Говори се, да ће руска флотница пре него што дође у Бенову свртати на неко време у Шербуръ, Тулонъ и Кадисъ, и да ће текъ на пролѣће овамо доспети. Великога княза Константина и његову жену очекују у Ници у другој половини фебруара.

Приповѣдају сада, да су пре негога времена разбойници опљенили краља сардинскога. Краљ се удалио у лову одъ свое

пратиѣ а разбойници га спопадну и зашиту му кесу. Ја самъ краљ! викне он лунѣжима, али еданъ одъ њихъ одговори: Знамо ми то добро, пакъ башъ зато смо васъ и чекали. Пратиѣ е била далеко, а краљ могаде лунѣжима дати едну шаку наполеондора, зачимъ се они удале показујући свое најдубљѣ страхопоштовањ.

Не а н о л њ 10. дец. Цѣла војска наумила е подигнути своевољнимъ прилозима едну цркву што е краљ спашенъ одъ убице. — 6. о. м. примио е краљ у особитој аудиенцији Ф. м. л. барона Келнера, генералнога ађутанта Н. ц. к. Велич., који е одъ стране свога цара изјавио гушаванъ на гласъ о атентату и честитанъ што е тако прошао. — Царъ Наполеон дао е обрштару Латуру, који е избавио неаполскоме краљу животъ, орденъ почестне легие.

О западњу барутане долазе непрестано подробнија извѣстия. 20 ljudi погинуо е, и то 6 официра, 4 солдата и 10 грађана. Едну жену убио е каменъ на улици. Двоици, који су у кавани сѣдили, разишкани су ноге. Краљ и краљица били су у тај паръ у цркви, и краљ е одъ потреса пао. Да су се јошъ све бечке заузалие отишло би полакъ Неаполя, али срећомъ била су многа бурад од бакра и тако су била само у висѣ бачена. — Јошъ се затвараю особе у сѣдству последњга атентата.

Француска.

П а р и з њ 18. дец. Конференције се не отворише у јучерашњи данъ, него „Асамбле национал“ каже, да ће се почети у уторакъ а протоколъ да ће се подписати у среду. Закључују, да ће се конференције брзо свршити, ерѣ е баронъ Бруновъ поручио у Берлинъ, да ће тамо доћи 1. јануара. Уобште се сада говори, да ће се све на миру свршити. За Болградъ говори се одъ више страна, да ће га Русија уступити Молдави, али да ће за њга добити еданъ комадъ одъ Молдаве. Особито, веле, навално е царъ Наполеонъ, да се сѣ тимъ начиномъ изравна цѣла та стваръ, а Енглеска е на то пристала, да се тако учини, али да се то уступањ непрогласи званично као каква накнада, ерѣ Енглеска неби хтѣла, да Русија има у тој ствари какво право на накнаду. Ми би рекли, да е у начелу већ припознато право Русие, чимъ се њојзи дае за Болградъ друго парче земљ.

Говори се, да ће скоримъ бриселски листъ „Ле Норъ“ престати излазити.

У Паризу е стала трговина и радиност, а то све ебогъ све веће скупоће у храни и квартирима.

Кажу, да ће грофъ Морни доћи изъ Петрограда у Паризъ сѣ концемъ јануара.

По вѣстима изъ Корзике заповѣдно е царъ, да се оправи у Аяцио кућа породице Бонапарте и да се сагради една капела, у коју ће се положити тѣло матере Наполеона I. и кардинала Феша.

Шпаньолска.

М а д р и т њ 10. дец. Посланици странихъ сила добили су налогъ, да пазљиво прате догађае у Шпаньолској. Као никада пре, сада су ствари врло опасне у Шпаньолској. У Каталонији се бов буне међу посленицима, којихъ има до 100,000 безъ и каква посла.

Идеа седишња Шпанске са Португалскомъ напредуе сваки данъ све већма. Сада е сматрају као прикљученъ послано од промисла божнегъ, ерѣ е португалски владалацъ младъ и мушко, а шпанска круна припашће инфанткињи наследници престола. Тимъ бракомъ свршило би се дѣло, кое многи држе за врло тешко, а други за не-

могућно. Тако се седишња Каталонија и Арагония; тако се седишња Кастилија сѣ Арагономъ.

Изъ Шпаньолске долазе обично гласови, кои еданъ другомъ противуе. Тако сада едни веле, да Парваес опетъ болъ стои, а други опетъ кажу, да ће постати новимъ председникомъ министарства генералъ Урбистондо.

Енглеска

Енглезима ние ни најмањ по вољи рат противъ Персије. Они мисле, да е безполезанъ и неправеданъ и бое се да ће бити као и онај ратъ сѣ Афганима, који е стао Енглеску 15 хиљада момака и 15 мил. фунти стерлинга, а који е по Русију добро испео. У Нјукестлу био е еданъ митингъ противъ рата са Персиомъ. И у Лондону и по другимъ варошима приправљају се таке скупштини.

Азија.

Званичне техранске новине доносе едно извѣстие о освојењу Херата, кое уедно и правда тај догађај. Вели се у њму, да Персијанци ниеу отели Херата противъ уговора, него само зато, да непадне у руке кандахарскога кана Доста Мохамеда. Уедно се каже, да е Персија готова вратити Хератъ, ако Енглеска узамчи да ће Хератъ, Афганистанъ и Кандахаръ бити увѣкъ за себе независанъ. Непрестане ли Енглеска на то, онда се узда шах у помоћ или посредствованъ другихъ сила, а ако и то не буде, у Бога.

О енглеској експедицији у персијскомъ заливу нема извѣстия. 7—8000 момака устројно е за резерву експедиције. 8000 момака кренуло се на границу одъ Кохата према Кабулу. Незна се, нашто е то диверсија.

Китајци као да ће имати неволъ до ушню. Мало што их кинѣ унутрашња буна већ одъ толико година, него и Енглези бомбардоваше китајска државна здања у Кантону, што е уврђена енглеска застава. Енглези су и неке градиће разорили на бисер-рѣци и утаманили еданъ дѣо китајске царске флоте. Китајци се слабо бранише. Енглески, америкаски, француски и португалски матрози послаи су туђе факторие. Сва е трговина стала. Говорило се, да ће америкаски посланикъ ићи у Пекингъ а и то, да ће нешто заедно искати одъ китајскога двора Енглеска, Француска и седишње државе. Сувише се спрема царъ од Анама, да отвори ратъ противъ Китаја. Он готови флоту одъ 1200 ратнихъ лађа, која ће на лѣто на Печили и на Пекингъ ићи. Дакле можемо на лѣто чути свашта изъ Азије. Горињ догађаи ебили су се на концу октобра и почетку новембра.

Америка.

Познати генералъ Валкеръ побѣдно е у централној Америци свое саюжене непријатељ. Онъ е разорно Гренаду и напѣрава одъ сада Рикку учинити главномъ вароши у Никарагуи. Осимъ тога побѣдно е онъ свое непријатељ и на мору.

Различне новости.

* Еданъ Пештанац купио е у Ракошпалоти едну кућу, и направиле у њсј едну фабрику за саламе, при чему ће му помагати еданъ талијански вѣштаци у кобасицама.

* Енглески пазљиви листъ „Пунш“ вели, да су руски гвоздени путови као неко „прелаштењ“ Енглеза и Француза, да више гвозденихъ шипки начине на свој леђа.

* Што су се лопови у краји извѣстили, то е страшно. Неки данъ дође таки едан у едну пештанску трговину, каже се коморни служитељ

еднога бискупа, пакъ накупув доста скупочне свилене робе, коју у еданъ завежлай веже, и онда стане бирати свештеничко одѣло и одежде. Изабранные одежде пробао е на трговцу, ерѣ е по нѣговом казиваню, бискупъ истога узраста. Кад е трговцу и бискупску науу метнуо на главу, а онъ се удали са найпре приправлѣнимъ завеж- ляемъ. Сиромѣ трговацъ, кои се башъ самъ де- сно у болти, немогаше га погонити у одѣлу, ко- е прилично светимъ оцевима.

У одну велику трговину са Ђурчискимъ стварима у Берлину дође еданъ господинъ и за- ниште да види коју бунду. Господинъ е искао све болъ и болъ, пакъ напоследку незадовољно за- нитъ, да ли се у Берлину недобия што болъ. Нато донесе трговацъ одну скупочну бунду, ре- кавши: Болъ немамъ, али ова стои 1000 талира. Страницъ извади двѣ банке одъ 500 рубала и рекне смѣшеи се: Я самъ мою бунду забора- вио у Бреслави пакъ се морамъ помоћи како се може, будући морамъ далъ пуговати. Ви хете вальда примити руске новце; пошлите ми дакле ову бунду у мой станъ а за оно што претиче до- дайте одну врећу за ноге. Я самъ кнезъ Т — ой. — Наравно да му е порука брзо испућна.

Т Р Г О В И Н А.

Исад 22 дец. Због слабе трговине ране и цена е спала, да наша е вакъ цена. Аустр. мер. пше. одф. 7.20—8.20, пше. ф. 5—6. ечма ф. 3.20—4. зоби ф. 3—3.6, кукур. по ф. 3.40, кукур. уклип. ф. 2.

Цента мунтн. одъ ф. 18—23. семелм. ф. 10—13. лебнѣтъ брѣш. ф. 7—9.

Пешта 18. дец. Трговина са вуномъ по- казуе се врло жива, да многи кунацъ пенамирен одлази са пияце. Потиска лѣтна 85—90 ф., до- бра зимска вуна 95—105 ф. Црвена вина траже се яко и врло се добро плаћаю. Остали произ- води мало се слабые траже. За храну се толико перазнигуе. Цѣна юй е одъ долноаустр. мерова: банатско жито ф. 4.16—4.30, бѣчко ф. 3. 24—3.30; наполица ф. 2.16—2.28; раж ф. 2.16—2.28; ечмъ ф. 1.40—2; зоби ф. 1.24—1.36; кукурузъ ф. 1.48—2; проа ф. 1.48—2.16, па- сулъ ф. 3—3.20; репица ф. 7—7.15 вр. ср.

Бечъ 18. дец. Дотѣрано е 1707 ком. марве међу нѣма 984 изъ Угарске. Продано е 1623 ком. Протѣйна тежина 445—640 фунти. Цѣна одъ ком. ф. 97.30—157.30, од цента ф. 22—25

Т Е Ч А Й Н О В А Ц А.

Цесарски дукати	—	—	—	9	1	2
Сребро	—	—	—	6	1	2

Л У Т Р И Я.

У Бечу 31. дец. 24. 68. 32. 2. 6.

ОГЛАСИ

бр. 13341

XII.

ОГЛАВЛЕНЪ.

Одъ ц. к. фин. нсиалногъ срескогъ управ- ительства у Новоме Саду явля се, да су у овда- шимъ камаралномъ депоу поредъ перонловске агенције одъ 1. януара 1857 слѣдуюће цѣне дрва опредѣлене, и то:

Новѣ цѣровѣ и буквене цѣпанице хват одъ 6 ст. 4 палца у висини 11 ф. ср. —

Старе цѣровѣ цѣпанице 6. ст. 4. п. у вис, 8 ф. 48. кр.

Растовѣ цѣпанице 6 ст. 4 п. у висъ, 7 ф. 30 кр.

За куплѣна дрва плаћа се у ц. к. каси за куплѣнъ (самлувгс-каса).

На исылаеиу суму дае се печатана боле- та, коя кадъ се покаже и преда надгледателю кои е кодъ депоа одъ дрва, добияю се продана дрва.

Одъ ц. к. фин. ср. управительства.

У Новоме Саду 26. децембра 1856.

1—3 Хайителъ с. р.

РАСПИСЪ СТЕЧАЯ.

Да се понуни упразднио мѣсто сребскогъ учителя I. Разреда у варошини В. Кикинди, рас- писуе се овай стечай до 30 Януара 1857.

Съ тимъ званіемъ скончана су слѣдуюћа благодѣлїя, као 200 ф. ср. у готовомъ новцу, 24. долно-аусгрийски мерова пшеице, 15. мерова ечма, 25 фунти соли, 50 фунти сланине, 20 фунти свежа, 4 фата дрва, 4 и по ланца ораће землѣ, и слободно обиталиште.

Просители за то званіе имѣю своемолеб- нице преко истребне способности свидѣтельствама и прочимъ прописанимъ доказательствама снаб- дѣвене, до гореозначеногъ рока непосредственно кодъ общинскогъ Надлежательства вар. шине В. Кикинде подвѣти.

Ц. к. среско Надлежательство
У В. Кикинди 27. децембра 1856. 1—3

Княжеска гостилница названа „СРБСКА КРУНА“, коя постоя- на главной пияци у Бео- градъ, даваће се о идущемъ Ђурѣву дву на три и више г. дена подъ аренду. У овомъ здаию

има на горнѣмъ бою две сале и 13 соба, а на долнѣмъ бою кафана съ билиаромъ, сала са 6 соба, 2 пияйза и пространа куйна; соба за пранѣ, штала за 4 кови, шуна за кола, шуна за дрва, подрумъ на сводѣ у два одѣленія и леденица.

Кафана ова са свича потребама е снабдѣ- вена, и сале као и све собе лѣно су мебловане.

Ко жели исту гостилницу подъ аренду у- зети, нека се изволи погодбе ради найдалъ до 1. Марта идущѣ годинѣ приавити се Г. Маюру Сими Нешићу или шт. капетану Любомиру Цин. Янко- вићу, ађутантима Нѣгове Свѣтлости.

ПРОГЛАСЪ И ПОЗИВЪ ЗА ПРЕДПЛАТУ

на

СРБСКЕ НОВИНЕ

за 1857 год.

ПОДЪ УЧРЕДНИЧЕСТВОМЪ

М И Л О Ш А П О П О В И Ћ А.

Съ дозволѣнїемъ Високославногъ Попечительства Просвѣщенїя наставляюћи течай „СРБСКИ НОВИНА“ пре- дузимаемъ одъ новѣ годинѣ опетъ ий издавати, али не у ономъ виду, по коме иймъ се подъ преѣшнимъ момъ руководствомъ, ако и не посве основано, придавао характеръ званичности, него са свитъ на свою руку, у пу- номъ смислу као приватне, одлучене одъ сваке зависности званачне.

Объявляюћи ово поштовакой публици ербской, молимъ, да ме као старогъ свогъ познаника удостои ста- рога повереня.

Као познанику предъ познаницима излишня е свака препорука; и ако познаници останемо увекъ одинаи, то ѣе „СРБСКЕ НОВИНЕ“, коима се садъ отвора много пространство подъ деланя, достойно одговарати своимъ опре- делѣнїю.

Тежећи за напредкомъ отечества о н е ѣе имати ясанъ гласъ практичногъ живота; негубѣи изъ вида са- даншность — живо ѣе утицати у борбу времена; любѣи истину — быће саве- тна повестница современности; идући за развиткомъ умности народице — представляе лучу истинитѣ просвете; и служѣи читателѣма за обла- гороеиѣ срца — доносиће плодотворну душевну рану.

Ово е све, што речма показати могу, а делима оставляю да кажу више.

Сва пакъ моя тежия поглавито ѣе на то управлѣна быти, да се народъ ербскїй упозна са своимъ станѣмъ и са потребама свогъ државногъ напредка; да зна шта е и како е у осталомъ свету, одъ чега много ковыта има или имати може посредногъ или непосредногъ уплия и на нѣгове земальске одношае; да се у нѣму разви- адрво общѣ маштитъ и жива одржи народна свѣсть, коя е главно и готово единое условїе правомъ народномъ животу.

Иъ той цели тежю самъ и одире; ню ѣу и данасъ имати предъ очима. А колико самъ тимъ одговараю же- лѣи нашего читателѣгъ свѣта, то е показало благо участіе, коя самъ среѣанъ бмо кодъ нѣга задобити. И ѣу се старати, да то участіе и у напредакъ заслужимъ.

Велика пытая европейска, коя су последнѣ година народѣ и државе толико потресала, юшъ нису сасвимъ докончана, юшъ се чека да се она на общѣ задовољство расправѣ. Веѣъ сама та околность довольна е, да се одржи новинама любознѣность, да новине буду занимальне радозналостъ свету. Я несумняю да мы сви несо- нимо важность оймъ велики пытая. Нѣма се реша аю судбице и народа и држава, она преображаемо Европу и полагаю новѣ основе иѣзвѣнымъ правнымъ одношама. Она су се веѣъ дотакла и нашего отечества, поставивши насъ у станѣ државоуправно, и политично существозанѣ утврдивши намъ као народу на явномъ праву европ- скомъ, а ово насъ садъ учѣе за свеобщитиъ развиткомъ Европе. Ко у овакомъ положенїю може небыти любо- пытая? кога немогу новине занимать? ко ли нежелѣи дознати шта се ради и шта была у свету.

А поредъ того данасъ су новине и као неке моральне нити, коима се народѣ вежу у меѣусобиномъ позна- ваню, на народъ, коя свое жидѣ неча у овымъ общѣмъ нитѣма, или коя се жидомъ своимъ непредставля у нѣма достойно, неможе ни мѣста важного имати међу остальимъ народимъ, коя у образованости свѣтской кора- чаю на редѣ.

Срби знаю за ову истину, и зато се надѣмъ, да ѣе се благоучастно одавати момъ предузећу, и пруживши ми свѣстрѣно руку помоћи и новине свое одржати и мене у станѣ оставити, да оправдамъ што се овако одъ новина очекуе и заѣтева.

Предузимаюћи дакле издавати „СРБСКЕ НОВИНЕ“ молимъ народъ за помоћ материальну — у довольномъ бромъ предплатника, молимъ кнѣжевице и наше люде учене за помоћ моральну — прилозима и дописима, одъ коя политичногъ содержаня само ѣу оне примати, а скупа по могуѣству и хо орирати, коя буду одговарали момъ програму, коя ѣе у явномъ листу изаи. У данашнѣ време общѣгъ препороѣваня народа правымъ кнѣжевицѣмъ ербскїй небы требало да е инд- ферентанъ према явномъ органу свогъ народа, и истинитый родолюбацъ ербскїй небы требало да е безъ новина народимъ, ако смо ради да се е ербскїй гласъ чѣе у общѣмъ концерту народа, ако смо ради да и Србїиъ еданнптъ закликне: „И вознесетѣ рогъ мой!“ Честь и слава наша у нашимъ е рукаха, и до насъ самы стои хоѣе ли насъ огрѣити сунце

„СРБСКЕ НОВИНЕ“ изилазиће као и одире трипутъ преко седмице: Вторникомъ, Четверткомъ и Суботомъ по подне, у истомъ преѣшнѣмъ кнѣвицѣмъ форматѣ на великомъ табаку.

Цена иймъ е: у Србїи 4 талира на годину, 2 талира на по годинѣ, 1 талиръ на четвѣть годинѣ; толика иймъ е нѣта цена и за Турѣку кадъ иду ербскогъ поштомъ до границѣ, а по аустрийской пошти стаю (у Турской) на годину 7 талира, на по годинѣ 3 1/2 талира, а на четвѣть годинѣ 1 3/4 талира; у Аустриѣ: на годину 15 ф. 36 кр., на по годинѣ 7 ф. 48 кр., а на четвѣть годинѣ 3 ф. 54 кр., одъ чега околнко, колико новине стаю у Србїи, мора быти у двѣнадцати а остало у банкнотама.

Изъ Србїи и Турѣке предплата се шлѣтъ непосредно Учредничеству „СРБСКИ НОВИНА“ у Београду, коя се контора налази у господской улицѣ у кући Г. попечителя Стефана Марковића.

Изъ Аустриѣ по пропису има се свѣскїй преуниверситетѣ само преко надлежне поште, и то преко поште у Бечу, Тресту, Пешти и Явону; алъ будући е веѣой части тамошнѣ наше публѣке слабо познать тай путь, збогъ чега се узима као да се „СРБСКЕ НОВИНЕ“ и непуштаю у аустрийске државе: зато од-туда може свѣскїй новце за нѣи по- слати непосредно Учредничеству, а ово ѣе само преко своя комисіонера далѣй коракъ учинити, да се листови урѣ- дно добиваю.

Преуниверситетѣ безъ новаца неприма се ни одъ кога ни одъ куда; а тако исто непримаю се ни пи- сѣма са порукама, ако нису франкирана, осимъ само одъ редовны дописатели са прилозима и дописима за новине.

У „СРБСКЕ НОВИНЕ“ примѣе се свѣскїй огаиаси како на ербскомъ тако и на коме другомъ языку, и за нѣи ѣе се плаћати, кадъ се печатаю ситнѣмъ словица, 5 кр. одъ реда за трипутъ, а одъ крупны слова 10 кр., и то увекъ напредѣ.

Будући ѣе се само околнко листовѣ печатати, колико буде предплатника: зато нека се изволи свѣскїй што скорѣи преуниверситетѣ, како му яви листовѣ небы изостали. Ко доцнѣ са предплатомъ доѣе, мораѣе се лишити явны листовѣ.

Свѣскїй (п. и.) г. преуниверситетѣ имаѣе доброту точно назначити свое име и презимѣ, характеръ, мѣсто пребы- ваня, и последню пошту, преко коя ѣе новине да добива.

Првыи ѣе листъ изиѣи 3. Януара.

У Београду на данъ Пророка Данила 1856.

Милошъ Поповићъ.